İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

Hürbilek

YIL: - 3 SAYI: 99
16 Haziran 1950
Sayısı 5 Kuruş

Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği

HAFTALIK GAZETE

Yazı işlerini fiilen idare eden Seyfettin Demirsoy

İdarehane: Ankara cad. No. 33 İstanbul
Telefon : 25088

Fiyaskolu Bir Toplantı

Hür Mensucat İşçileri Sendikasının maksadı nı kaybeden toplantısı nasıl ceryan etti?

Pazar günü saat 13.30 da Eyüpte Halk sineması bahçesinde toplantı yapılmıştır. Toplantıda mensucat işçileri ile şehrimizde mevcut bir çok sendikaların mümessilleri ve: «İstanbul işçi sendikaları birliği» başkanı Zühtü Teteyle «İstanbul hür işçi sendikaları birliği» başkanı Şeref Hivel hazır bulunmuştur.

Bu toplantıyı «İstanbul mensucat sanayii işçileri sendikası» yönetim kurulu tertip etmiş ve konuşmaları mezkûr sendika baş kanı Mehmet Güler açmıştır. Mehmet Güler, sendikaların, kuruluşundan bu güne kadar geçen zamaniçinde ne gibi işler başardığını izah etmiş ve bazı sendikalar hakkında her zaman olduğu gibi isnatlarda bulunmuştur. Mehmet Güler'in bu konüşmasından sonra bir çok işçiler söz almış ve görüşlerini belirterek şu noktalar üzerinde durmuşlardır:

1 — İşçiler az ücret almaktadır. Bu bakımdan perişan bir durumda olan işçiler sendikalara yazılmakla haklarını toplu olarak müdafaa edebilirler.

2 — Mensucat işçileri muhtelif sendikalar etrafında kısmen toplanmıştır. Halbuki bütün mensucat sendikaları bir tek sendika halinde çalışırsa muvaffakiyet yoluna doğru ilerler. Mensucat işçileri sendikaları birleşmelidir.

3 — Şehrimizde mevcut iki «Sendikalar birliği»nin birleşmesi işçi hakları ve işçi dâvası bakımından faydalıdır. Her iki «birlik»e mensup yetkili şahıslar böyle bir birleşmeye taraftardır. Bu, tahakkuk etmelidir.

4 — İşçilerle ilgili kanunlar tadile muhtaçtır. Kanunlarda bir çok aksaklıklar vardır. Yeni kanunlar çıkarılması zarurîdir.

Sami Köke adında bir işçi şehrimizde 35 bin mensucat işçisinin ne büyük bir kuvvet olduğunu belitmiş ve sözü grev hakkına getirerek demiştir ki:

«— Yarın hükûmetin bize ve-

(Devamı 4 de)

Aydınlatma ve Isıtma İşçileri Sendikası

Bu isimle bir sendika kuruldu ve faaliyete geçti

Şehrimizde İstanbul Isıtma ve Aydınlatma işçileri sendikası adıyla ve merkezi Silâhtarağa Aile pavyonları bahçesinde olmak üzere bir sendika kurulmuştur.

Sendikanın kurucuları İrfan Özeken, Süleyman Kavak, Refik Üzer, Mahmut Ercanlı, M. Ali Acet, Mustafa Kumruri, Alâ- [illegible] Münir Rakıp Şevkioğludur.

Sendika şehrimizdeki bütün aydınlatma ve ısıtma işçilerini içerisine alacaktır.

Valimizin yakın alâkası

GECELERİ KAPATILAN İŞ YERLERİ MESELESİ HALLEDİLİYOR

Mahmutpaşadaki küçük iş yerlerinin geceleri çalıştırılmaması oralarda çalışan binlerce işçiyi zor bir duruma düşürmüştür.

Bu vaziyet karşısında İstanbul işçi sendikaları birliği genel sekreteri Yusuf Sidal beraberinde İstanbul Tekstil sanayii işçileri sendikası Mahmutpaşa şubesi başkanı Mazhar Yaylalı olduğu halde Vali ve belediye başkanımız Ord. Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay'ı ziyaret etmişlerdir. İşçi ise bunun zamanla yapılmasını istemişler aksi halde bir çok işçi ve ailelerinin pek zor durumda kalacaklarını ifade etmişlerdir.

Vali Fahrettin Kerim Gökay bu işle yakından ilgileneceğini ve işçiler lehine ne yapmak mümkünse yapılacağını bildirmiştir.

Valimizin bu yakın alâkası işçiler arasında büyük bir memnuniyet uyandırmıştır.

Sendikalar kanunu ve grev hakkı

—o:o—

Çalışma Bakanlığı esaslı tetkiklere başlamış bulunuyor

Ankara (Hürbilek) — Çalışma Bakanlığı işçilere grev hakkı tanınmasını sağlamak için tetkiklere başlamıştır. Bir çok Demokrat memleketlerin bu husustaki kanunları incelenmektedir. [illegible] lâkalı maddesi ile birlikte diğer bazı hükümler de değiştirilecektir. Bu arada işçi sendikalarının siyasî partilerin nüfuzu altında bulunmamasını sağlıyacak ve sendiakların istiklâlini garanti edecek bazı hükümler sendikalar kanununa ilâve edilecektir.

Çalışma Bakanı Hasan Polatkan Büyük Millet Meclisi vaz [illegible] tatiline girdikten sonra yürt gezisine çıkacak, bu arada İstanbulda da incelemeler yapacaktır.

İ. SİGORTALARI KURULU TOPLANDI

Kongrede şiddetli tartışmalar oldu

İstanbul delegeleri kurula bir muhtıra sundular

Birlik Genel Sekreteri ve Demir ve Madenî Eşya Sanayii Delegesi Yusuf Sidal

Ankara (Hürbilek) — İşçi Sigortaları kurumu genel kurul toplantısı dün yapılmıştır. Çarşamba günü İstanbul İşçilerini temsilen 9 kişilik bir grup toplantıda bulunmak üzere Ankaraya gelmişlerdi.

Heyet Gıda sanayii kolundan Zühtü Tetey, Kutu sanayii kolundan Süreyya Birol, Tütün sanayii kolundan Ziya Üçer, Şişe ve cam sanayii kolundan Hakkı Altınay, Demir sanayii kolundan Yusuf Sidal, Mensucat sanayii kolundan Mustafa Güven, Deri sanayii kolundan Buryan ve Kavçuk sanayiinden Nevzat Akdenizden müteşekkildir.

Yapılan toplantı baştan sona kadar tartışmalı ve heyecanlı ceryan etmiştir. İşçi mümessillerinden pek çoğu söz alarak bilhassa ihtiyarlık sigortası üzerinde durmuşlar, bazı maddeleri tenkit ederek tadilini istemişlerdir.

Birlik Başkan V. Kutu Sanayii Delegesi Süreyya Birol

Bundan başka İstanbul delegeleri iş kazaları vukuunda üç gün yevmiye verilmemesi hususunu şiddetle tenkit etmişler ve bu hususu protesto etmişlredir.

İSTANBUL DELEGELERİNİN G.KURULA SUNDUĞU RAPOR
Sigorta, Hastahane ve Dispanserleri hakkında şikâyetler:

1 — Beykoz Deri Kundura fabrikası işçilerinden bir arkadaşın iş başında parmağı kesiliyor. Derhal fabrika tababetince ilk mütevatı yapılıyor, ve Paşabahçe dispanserine gönderiliyor Dispanserde yara açılıyor ve parmakların kalan kısımları dikiliyor fakat, fabrikada sarılan kirli sargı bezi tekrar hastanın yaralı parmağına sarılıyor?

2 — Yarası kapanmış bir işçinin her neden se Dispanser doktoru tarafından istirahat verilmesi icap ederken işçi çok izdırap çektiği halde çalışır raporu veriliyor. İzdirap içinde kıvranan bu işçi nasıl çalışır?

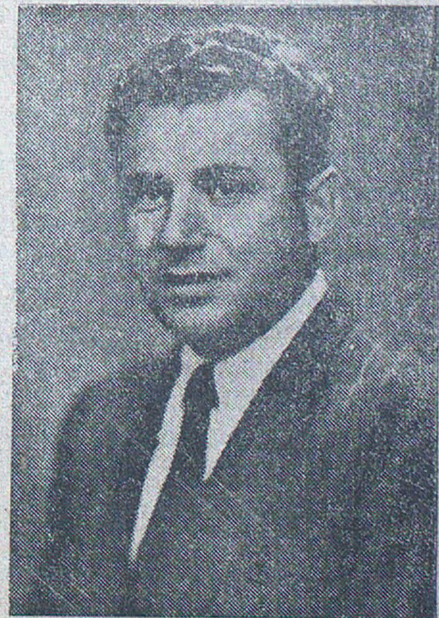
3 — Sigorta hastahanesi ve Dipanserleri doktorları ile fabrika ve müesseseler doktorları arasında ekseriya fikir ayrılıkları vardır.

Meselâ:

«Müessese ve fabrika doktorları işçiye çalışamaz diye rapor veriyor fakat işçi Sigortaları hastahanesi ve dispanseri çalışır diye rapor veriyor bu vaziyet karşında işçi işsiz kalıyor, perişan oluyor.»

4 — Bütün kaza ve meslek hastalıklarında resmi teşekküllü sıhhat müesseselerinin ve hastahane raporları tanımıyor, yalnız sigortalar heyeti sıhhiyesinin raporu tanınıyor. Bu heyeti sıhhiye haftada bir gün toplandığından işçinin mağduriyetine mucip oluyor.

5 — İşçi hastahanemizde bilindiği üzere doğum, dahiliye ve hariciyeciyi ilgilendiren hastalıklara bakıyor. Göz, kulak, bo-

Birlik Başkan V. ve Tütün Sanayii Delegesi Ziya Üçer

ğaz, burun hastalıkları yüzünden birçok hastalar Belediye ve şehir hastahanelerinde sıra beklemekte ve sürünmektedirler.

6 — Gece sancılanarak doğum için hastahanemize gönderilen hastalardan fabrikadan işçi olduğuna dair vesika istenmekte ve hastahaneye alınmamaktadır. Hattâ bu hal kazaya

Birlik Başkanı ve Gıda Sanayii delegesi Zühtü Tetey

uğramış ağır yaralı işçilere de tatbik edilmektedir.

7 — Ekseriya fabrika ve müesseselerdeki muhasebecilerin bilgisizliği yüzünden işçi mağdur olmaktadır. Meselâ: «Doğuma giden bir işci kadın ayın 12 sinde izin alırsa son ay 12 gün çalıştığı hesab edilerek 12 günlük yövmiye tutarı 26 taksim edilmek suretile işçi mağdur bırakılmaktadır.

Şigorta mevzuunda dilek ve istekler

1 — Şigorta ödenekleri bahsinde bilhassa işçiye ilk üç günlük ödeneğin verilmemesi (kanunen) işçiyi perişan bırakmaktadır.

2 — Umumî hastalıklar sigortası kanununun 1951 de tatbikına başlanacaktır. Hiç bir hazırlık yapılmadığına nazaran iş yerlerindeki işçinin sıhhî durumu ne olacaktır.

3 — İşçi ihtiyarlık sigortası primini ödemekten çok bîzardır. Umumî istek ve arzu sigorta primlerinin yekûnunu iş-

(Devamı 4 üncüde)

Atom Enerjisi

—o:o—

Dünyanın batmasını mı, yoksa medeniyetin yükselmesini mi temin edecek?

İlimle beraber teknik vasıtalar inkişaf ettikçe daha hassas, daha güvenilir ve daha tesirli âletler yapmağa muvaffak olduk. Eskiden kullanılan âletlerin, basit tekerleğin, el arabasının, küreklerin ve yelkenlerin yerine bugün buharlı makineler ve motörler kullanılıyor. Bunları da kâfi görmiyerek, muazzam kitleleri havaya uçuran atom bombaları yaptık. Atom enerjisi ile işleyen santrallerde milyonlarca kilovatlık cereyan elde edeceğimiz gün herhalde uzak değildir.

Atom enerjisinden, uzun zaman, bir harp vasıtası olarak bahsedildi. Halbuki bu enerjiden sulha yarar şekilde faydalanmak mümkündür. Bu ifkir ortaya atıldıktan sonra atom enerjisinden nerelerde faydalanılabileceğini tesbit etmek üzere birçok tecrübeler yapıldı. Bu tecrübeler gösteriyor ki atom enerjisi sayesinde bütün bir kıt'a üzerine yağmur yağdırmak, bir dağın içini bir yüksek fırın haline getirmek mümkündür. Hattâ daha ileriye giderek, Güney kutbuna atom bombaları atmak suretile, yeryuvarlağının muvazenesini korumak yani dünyanın mahvolmasına mani olmak imkânı düşünülebilir.

Sun'i olarak yağmur yağdırmak için atmosferin yüksek tabakalarında, bulutların toplandığı bir yerde bir bomba patlatmak kâfidir. Bazı bölgelerde, siklonlar neticesinde, atmosforin yüksek tabakalarında kâfi bir bulut tabakası hasıl olur. Batıdan doğuya doğru esen rüzgarlar, Avrupanın bazı bölgelerni kara bulut, sis tabaakları kaplar. Meselâ Groeuland adası bu bölgelerden biridir. Atom bombasının bu bulut tabakalarında patlatılması bir elektrik boşalması olur ve atmorsferdeki su buharı tekâsüf etmesi, bombanın patlatıldığı yerde bir hava cereyanına sebep olur. Bu hava cereyanları sayesinde muazzam bulut tabakaları başka bir kıt'aya doğru meselâ Avrupaya doğru gidin. Böylece Avrupanın kuraklıktan zarar gören gölgeleri yağmura kavuşmuş olur.

Meteorolojik bilgi sayesinde, rüzgarların istikametini hesaba katarak dünyanın başka bölgelerine de yağmur yağdırmak mümkün olacktır. Böylece atom enerjisi husule getirecektir. Zira barajların dolmasile türbinlerde kilovatlara elektrik cereyanı hasıl olur.

Fransız bilginlerinden Yoloot Curie'nin teklif ettiği bu tecrübe atom bombası taşıyan tayyarelerle Güney kutbunda yahut herhangi başka bir bölgede yapılabilir.

Ayni bilgin atom bombası taşıyan tayyarelerle Güney kutbunda yahut herhangi başka bir bölgede yapılabilir.

Ayni bilgin atom bombası ile yapılabilecek bir tecrübeden daha bahsetmiştir. Bu tecrübe yapıldığı takdirde, belki de tabiatta henüz bulunmayan yeni bir takım maddeler husule geleck ve sun'i olarak elmas imâl edilebilirse bünya kıymetli taş, piyasası ne kadar sarsılacaktır!

Yoliot Curie'nin yapılmasını teklif ettiği ikinci tecrübe şudur: Granit bir dağın içinde oyulmuş bir mağara bir atom bombası koymak; bombanın etrafına demir, nikel, bakır, çakmak taşı, grafit ve birçok maden tuzları sıralamak sonra mağaranın ağzını kapatıp bombayı patlatmak...

Tabiî bu tecrübe yalnız gayet ıssız bir yerde yapılmalıdır. Çünkü bombanın patlaması ile büyük yer sarsıntıları meydana gelecektir. İnfilâk neticesinde dağın içinde şimdiden tahmini imkânsız kimyevî değişikliklerin vukubulacağı muhakkaktır. Zira sıcaklık 20 milyon dereceyi bulacaktır. Bu sıcaklık tesiri altında, bombanın etrafında sıralanmış bulunan madenlerin erimesi, buhar basması, iyonlaşması, gayet kısa bir zamanda vukubulacktır. İyonlaşan maddeler molekülleri tamamen değişecek ve dağın içinde yeni su maddeleri hasıl olacaktır. Bu usulle belki de elmas gibi kıymetli taşlar elde edilecktir.

Amerikalı genç bir bilgin de yeryuvarlağını tehdit eden tehlikelerden birini anlatan ve bu tehlikeden korunmak için atom bombasından istifade edilebileceğini belirten bir teori kurmuştur. Bu teoriye göre her kar yağışında biraz daha kalınlaşan o muazzam buz kitlelerile, güney kutbu yeryuvarlağının muvazenesini tehdit etmektedir. Dünya mihverinin etrafında tıpki bir tekerleğin dönmesi gibi muntazam bir şekilde dönebilseydi, tehlike mevzubahs olmıyacaktı. Fakat dünyanın mihveri «kımıldar» yeni duruşu değişir. Binaenaleyh Güney kutbunun ağırlaşması neticesinde mihver, tabiî duruşundan ayrılacak bunun neticesinde de yer yuvarlağı «devrilecek» tir.

Santrifüj kuzey yeryuvarlağının ağır olan kutbuna tesir edecek, bu dünyanın daha hızlı dönmesine sebep olacak, bunun neticesinde de kutuplar Ekvatör bölgesine sürüklenecektir. Ekvatördaki kalın toprak tabakları bile felâketi önliyemiyecektir. Denizler karalara hücum edecek şehirler sular altında kalacak, milyonlarca insan boğulacaktır. Böylece bugünkü medeniyet sona erecektir. En yüksek dağlar bile Okyanusların dibinde birer tepe haline gelecektir.

Amerikalı bilgine göre yeryuvarlağı daha evvel de böyle felâketlere maruz kalmıştır. Bunu Sibiryada bulunan mahut iskeletleri ispat etmektedir. Mamutlarla filler arasındaki benzeyiş bugün kutup bölgeleri sayılan yerlerin eskiden tropikal yani sıcak ülkeler olduğunu göstermektedir.

Yine N. A. Browma göre yeryuvarlağının «devrilmesi» esnasında muazzam kıt'lar kutuplara doğru «kaymışlardır» bulunan hayvan iskeletlerin karnında henüz hazmolmamış besin maddelerinin olması bu hayvanların anî olarak öldüklerini göstermektedir.

Yer yuvarlağının muvazenesinin bozulmaması için, fazla ağırlaşan bölgeleri hafifletmek lâzımdır. Bu da ancak, bölgelerin bombalanmasile mümkündür. Binaenaleyh atom bombası günün birinde medeniyetimizi mahvolmaktan kurtarabilecektir.

DAVALARIMIZ

Sendikaları Çekemiyenler

Fabrikaların işçi mümessilleri, Sendikaların yönetim kurulu üyeleri, Sendikacılar ve bütün işçi arkadaşlarım! Hepinize DİKKAT!.. DİKKAT!.. diye bağırıyorum.

Kapitülâsyon, derebeylik ve padişah, çağlarını arayan bazı işverenlerimiz, 3008 sayılı İş Kanunu ile ilk darbeyi yemişlerdi.

Çalışma Bakanlığının kuruluşu ikinci darbe oldu, amma esas ve öldürücü darbe 5018 sayılı sendikalar kanunu sayesinde vücude gelmiştir.

İstanbul ilinde faaliyette bulunan 4—5 müstakil sendika ile Hür Sendikalar Birliğinin 4 sendikası ve Sendikalar Birliğinin 18 sendikası Çalışma Bakanlığının murakabesi altında çalışmak üzere, tek birlik haline gelmeğe hazırlandıklarını gören bazı işverenlerimiz dehşet içinde kalmışlar.

Onların son ve zayıf ümitleri sendikaları parçalayıp, sendika idarecilerini ve işçi mümessillerini korkutmak veya elde etmek suretiyle sendikacılığı bastırmak veya yok etmektir.

İşverenler muvafak olmadıkları taktirde, nizamnamelere riayet etmemekten, kanunları çiğnemekten, işçileri bir sürü köle gibi kullanmaktan vazgeçmeğe mecbur olacaklar.

Onun için son zamanlarda işçi mümessillerine ve Sendika Yönetim Kurulu üyelerine karşı umumî ve amansız bir hücuma şahit oluyoruz.

Yunus Çimento Fabrikası umum müdür Belçikalı (CAMİLLE SAMERAY) ve Hasköy Ender Lâstik Fabrikası sahibi müsevi vatandaşı (İZAK KOHEN) bu bakımdan örnek olabilirler. Bu yoldaki istismarlarına bütün hızları ile devam etmek için, işçi lehine olan bütün hareketleri baltalamakta öncülük yapmağa teşebbüs ediyorlar.

Ya gazi.. ya şehit.. diye, harekete geçtiler Şimdiden bilsinler ki, bu menfur ruhu tabutlamak için binlerce marangozlar çalışabildikleri gibi, kilometrelerle kefenlik kumaş da bedava dokunulabilir.

Yunus Çimento Fabrikası müdürünün hali malûm!... Tavuklara saray, tavşanlara kâşane, köpeğine hususî paviyon.. bahçe ve ev kendi hanımına bırakmıştır, o idare eder. Tek ve mutlak hâkim, o yerlerin Allahı.. Madamıdır!..

Fabrika işçisi olan bahçıvan, hademe, postacı, bekçi ve sair hizmetkârlarına karışan Madam, aklına estiği gibi o zavallıları paylar, söver, icabında onlarla saç saça baş başa gelir.

Yazan: Niyazi CAN
Çimento fabrikası işçisi

İsyan edeni umum müdür olan kocası İş Kanununun 16 ncı maddesini ileri sürerek, paldır küldür fabrikadan kovar.

Hayvanlara karşı bu kadar müşfik olan Yunus Çimento Fabrikası umum müdürü, neden işçisini —adeta zevk alır gibi— yokluk ve iztirap içinde bırakıyor, neden bu ıztırabı duyanları, sefalet ve yokluk ile mücadele edenleri, şahsî ve amansız düşman olarak telâkki ediyor. Neden!.. Neden!.. Neden!. Kendisi cevap verebilir mi acaba?. Yoksa dalkavuklarına cevap verdirecek mi?.

Ender Lâstik Fabrikası sahibi (İZAK KOHEN)i gıyaben tanıyorum, Fabrikasında 3 işçi mümessili varmış. İşçi mümessili (MUZAFFER KALENDER)i işten çıkaran (İZAK KOHEN), vaktinde Muzaffer fabrikada rakı içmişmiş onun için çıkartıyorum demektedir,

Halbuki Muzaffer Kalender, işçilerin hakkını arayıp çalıştığı fabrikada sendikacılığı adam akıllı yerleştirdiği için işten çıkarılmıştır, tek ve hakiki sebep budur.

Demir perdelerin arkasında kullanılan usullarından birini tatbik ederek bizim (İZAK KOHEN) bu sefer esas işçi mümessilerinden (NAZİME GÜLER)i fabrikaya sokmayıp çalıştırmıyor. İşverene göre, dahili talimatname mucibince ve «sezon!» münasebeti ile fabrika kapalıdır. Yeni İş Kanununa göre ansızın bir fabrika kapatmak «Lokavt» sayılmaz mı? Kaldı ki demir perde arkasında fabrika çalışmağa devam edip fazla mesai bile yapıyormuş. İlâve edeceğiz ki, Ender Lâstik Fabrikası zindan gibi ve gayrı sıhhî bir yer imiş.

Eski iktidar, haksız olarak işten çıkarılmış olan sendika başkanı Mehmet Tosun'u ve birkaç işçi mümessilini tekrar işe aldırmıştır. İşçi âlemi yeni iktidardan ayni hassasiyetle hareket etmesini ve ilerde bu gibi keyfi işten çıkarılmalara mâni olunmasını beklemektedir.

Filvaki satın alınamıyan işçi temsilcilerine dolgun bir tazminat verilerek işten çıkarmak kabil ise sendikacılığın mânası kalmaz ve işçiler her zaman müdafilerinden mahrum kalırlar. Bitaraf olarak söyliyelim ki, Devlet kurumları ile birkaç nadir hususî müessese işçiler lehinde olan kanunları harfiyen tatbik etmek suretiyle kanunların tatbikinde imkânsızlık olmadığını ispat etmiş oluyorlar. Öyle ise, diğer müesseseler kanunları tatbik etmek için, Çalışma Bakanlığı da kanunları tatbik etmiyenlere karşı takibatta bulunmak için ne bekliyorlar?

Türk kanunlarından hoşlanmıyan CAMİLLE SAMERAY ve İZAK KOHEN e hatırlatalım ki, Belçikada sınıf mücadelesi serbesttir, İsrael Devletinde her gün yeni fabrikalar kuruluyor ve herkes kendi arzusu ile istediği zaman Türkiyeyi terkedebilir.

Kendi kuvvetlerine veya seciyelerine güvenemiyen işçi temsilcilerine hatırlatalım ki, Allahın emrile gözleri kör, ağızları çarpık veya çoluk çocuklarını perişan olmadan ve temsil ettikleri işçilerin nefretini kazanmadan evvel çekilmeleri; yapabilecekleri en makul harekettir.

Bütün işçi arkadaşlarıma hatırlatalım ki, işçiler bilâ istisna sendikalara üye olmadan ve sendikalar bir tek birlik haline gelmeden evvel sendikacılık ilerliyeceği yerde bilâkis geriye gidecektir.

İstanbul Aydınlatma ve Isıtma İşçileri Sendikası Ana Tüzüğü

SENDİKANIN ADI:

Madde 1 — İstanbul Aydınlatma ve Isıtma İşçileri Sendikası adı ile bir sendika kurulmuştur.

SENDİKANIN YERİ:
Eyüp Silâhtarağa No: 15/A

SENDİKANIN AMACI:

Madde 3 — Sendikanın amacı, üyelerinin hak ve menfaatlarını korumak, mevcut kanunlar dairesinde iktisadî, içtimaî ve medenî seviyelerinin yükselmesine çalışmak, üyeleri arasında tesanüt ve her türlü yardımlaşmayı sağlamak ve üyelerini mahkemeler ve özel ve tüzel kişiler nezdinde temsil etmektir.

GİRME VE ÇIKMA:

Madde 4 — Sendikaya girme şartları şunlardır:
a) 18 yaşını bitirmiş bulunmak,
b) Türk tabiiyetinde bulunmak,
c) Medenî haklara sahip bulunmak,
d) Haysiyet ve namusu muhil veya ağır hapsi müstelzim bir suçtan sanık veya hüküm giymiş bulunmamak ve memleketin yüksek menfaatlarını ihlâle saik fikir ve hareketlerle şöhretli olmamak,
e) İstanbul Aydınlatma ve Isıtma işçilerinden bulunmak,
f) Bu tüzükle ona bağlı dahilî talimatnamede gösterilen hususlara uygun harekette bulunmayı kabul etmek.

Madde 5 — Aşağıda yazıl ıhallerde üyeler sendikadan çıkarılır:
a) Yabancı bir devletin siyasetine, propagandasına, fikir veya kanaatinin yayımına veya gerçekleştirilmesine alet olanlar,
b) İş Kanununun 1. maddesinde yazılı işçilik vasfını devamlı surette kaybedenler,
c) Millî menfaatlere ve milliyetçiliğe aykırı hareket edenler,
d) Bu tüzük ve buna bağlı dahilî talimatname hükümlerine müstemiren riayet etmeyenler,
e) Sendikaya vermeyi taahhüt ettiği aidatı özürsüz olarak arka arkaya üç ay vermeyenler,
f) İşçilik şeref ve haysiyetini kıran fiillerde bulunanlar,
g) Giriş şartlarını gösteren 4. maddenin b, c, d ve e fıkralarındaki durumlarını kaybedenler,
h) Sendikadan ayrılmak istediğini yazı ile bildirenler (Medenî Kanunun 63. madde mucibince üye istifa tarihnden itibaren altı ay geçmeden sendikadan ayrılmış sayılamaz.)

Madde 6 — Her üye dilediği zaman sendikadan çıkabilir.

SENDİKANIN YAPACAĞI VE YAPAMIYACAĞI İŞLER :

Madde 7 — İstanbul Aydınlatma ve Isıtma İşçileri Sendikası tüzel kişi olara kgenel hükümlere göre haiz olduğu yetkilerden başka aşağıda yazılı teşebbüs ve faaliyetlerde dahi bulunabilir:
a) Üyeleri adına genel sözleşmeler akdetmek,
b) Sendikaya bağlı işçilerle iş verenler arasındaki iş ihtilâflarının yetkil hakem kuruluna ve sair mercilere ihtilâfın konusu hakkında mütalâa bildirmek ve hal şekli hakkında istekte bulunmak,
c) İşverenler sendikaya bağlı işçilerin ücretlerini rayiçten aşağı düşürmemek teşebbüsünde bulundukları takdirde toplulukla iş ihtilâfını tetkike yetkili merci ve hakem kurullarına başvurmak,
d) Hastalık, işsizlik, sakatlık, ihtiyarlık ve ölüm halleri için üyelerine kanunlarla ve bazı iş yerlerinin hususî yardım hizmetleriyle temin edilmekte olan yardımlar dışında sandıkları kurmak ve üyeleri ve aileleri namına sigorta sözleşmeleri akdetmek ve bakımı ile mükellef olduğu aile efradından (çocukları, eşi, öz ana, öz baba bakımları üzerine düşen kızkardeşlere de bir yardımda bulunmak.)
e) Hizmet akdini ilgilendiren hususlarla genel sözleşmelerden ve meslekin müşterek menfaatlerinden doğan hususlarda ve sigorta haklarının aranmasında hakkını isteyen üyelerine ve mirasçılarına hukuki yardımda bulunmak ve bunları temsilen dâva açmak ve husumet kabul etmek,
f) İşçi Sigortaları Kanunu ile iş ve işçi bulma kurumu kanunu ve Çalışma Bakanlığının kuruluşu hakkındaki kanun hükümlerine göre teşkilâtlanan kurullara gönderilecek temsilcilerin seçimine iştirak etmek,
g) Sendikanın fikir yayımını yapacak gazete veya dergi çıkarmak veya diğer sendikalar ve benzeri meslek teşekkülleriyle bu amaca yarayan bir gazete veya derginin çıkmasını sağlamak ve bunun için iş birliği yapmak,
h) Üyelerinin ve ailelerinin meslekî ve umumî bilgilerini arttıracak ve kültürlerini genişletecek kurslar ve konferanslar tertip etmek ve boş zamanlarını iyi geçirmek için imkânlar sağlamak (veya müsamere, tiyatro gibi eğlenceler tertip etmek.)
i) Çalıştıkları iş yerinde mevcut tesislerden ve makinelerden daha iyi faydalanılması ve işçilerin ferdî randımanlarının arttırılması için iş verenlerle müzakere yapmak ve bunlara faydalı tekliflerde bulunmak,
k) Üyeleri ve aileleri yararına istihsal, istihlâk, kredi ve yapı kooperatifleri kurmak,
l) Ticarî gayelerle olmamak şartiyle sağlık ve spor tesisleri kurmak ve işletmek.

Madde 8 — İstanbul Aydınlatma ve Isıtma İşçileri Sendikası siyasî propaganda ve yayın faaliyetleriyle iştigal edemez. Ve herhangi bir siyasî teşekkülün faaliyetine vasıta olamaz. Bu sendika meslekî ve millî bir teşekküldür, millî menfaatlere aykırı hareket edemez.

Madde 9 — Sendika gelirini bu tüzükt eve buna bağlı talimatnamede yazılı olan yerler dışında başka bir yere sarf edemez.

SENDİKANIN TEŞKİLÂTI:

Madde 10 — Sendika teşkilâtı şunlardır:
a) Genel Kurul
b) Yönetim Kurulu
c) Denetim Kurulu
d) Haysiyet Divanı
e) Sendika memur ve müstahdemleri.

GENEL KURUL:

Madde 11 — Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:
a) Yönetim Kurulunun çalışma ve hesap taporlariyle denetçilerin murakabe raporlarını dinlemek, bunlar üzerinde görüşmek ve karara varmak,
nun bir senelik çalışmalarını ibrağ etmek,
c) Sendika bütçesini müzakere
b) Yönetim ve Denetim Kurulu-
v ekabul etmek,
d) Yönetim Kurulu tarafından Genel Kurulun tasdi kve tasvibine sunulan karar ve teklifleri görüşüp kesin karara bağlamak,
e) Üyeler tarafından 16. madde gereğince müzakeresi istenilen konuları görüşüp karara bağlamak,
f) Yönetim ve denetim kurulunu ve haysiyet divanını ve yedeklerini seçmek,
g) Gelecek yıl çalışma programında gözetilmesi istenilen hususlara dair ana hatlar üzerinde yeni yönetim kuruluna telkinde bulunmak,
h) İş bu tüzüğün 20. maddesine uyulara kyapılan teklifler üzerine tüzükler değişiklikler yapmak,
i) Başka sendikalar ile birlik kurmaya veya sendikanın menfaat ve gayesine uygun amaçlar güden diğer dernekler ile iş birliği yapmaya veya bunlar ile federatif teşekküller vücuda getirmeğe karar vermek (birlik kurmak veya kurulmuş bir birliğe girmek için Genel Kurul toplantısı dışında sendikaya kayıtlı üyelerden 2/3 nispetinde imza toplamak şartiyle karar alınabilir.)
k) Lüzumu halinde sendikayı cemiyetler kanunu ve medenî kanun hükümleri dairesinde feshetmek,

GENEL KURULUN TOPLANMASI:

Madde 12 — Genel Kurul sendikaya kayıtlı üyelerden teşekkül eder. Ve her yıl Haziran ayı içerisinde adi toplantıya çağırılır. Toplantının yeri, gün ve saatı gündemle beraber toplantıdan en az üç gün evvel valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne haver verilir. ve en az iki gazete ile bir hafta önceden ilân olunur. Toplantıya gelecek üyeler sendika tarafından her üyeye verilmiş sendika hüviyet cüzdanını yetkili memurlara göstermek mecburiyetindedirler.

Madde 13 — Genel Kurul toplantısı ilân olunan ve Valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilen gün ve saatte muayyen yerde yapılır. Müzakerelere başlanabilmesi için sendikaya kayıtlı üye mevcudunun en az 1/10 unun toplantıda hazır bulunması şarttır. Oturum, evvelâ yönetim kurulu başkanı vey abaşkan vekili tarafından açılarak içtima nisabı anlaşılmak üzere yoklama yapıldıktan sonra mevcut üyeler arasında bir başkan, bir başkan vekili ve ikiden az olmamak üzere lüzumu kadar kâtip seçilir. Müzakereler bu suretle seçilmiş olan başkan veya başkan vekili tarafından idare olunur. Tutanak ve yazı işlerini de kâtipler görürler.

Madde 14 — Nisap mevcut olmamasından veya herhangi bir sebepten dolayı toplantı geri bırakıldığı takdirde keyfiyet mucip sebeplerle ve gelecek içtimaın günü, saatı ve yeri zikredilmek şartiyle gündemle beraber en az iki gazete ile bir hafta önceden ilân olunur ve valiliğe, Çalışma Müdürlüğüne bildirilir. Genel Kurul toplantısı 20 günden fazla geri bırakılamaz. Ve ikinci toplantıya nisap mevcut olsun olmasın oturum 13. madde gereğince açılarak görüşmelere başlanır.

Madde 15 — Genel Kurulun müzakere gündemi 11. maddenin fıkraları sırasına göre tertip olunur. Gündemde yazılı olmayan konular müzakere edilmez. Ve gündemin sıra tertibinde değişiklik yapılmaz. Mevcut üyelerin en az 1/20 sinin talebi ile gündeme istenilen konular ilâve edilebilir.

Madde 16 — Kararlar Genel Kurul toplantısında hazır bulunan üyelerin oy çokluğu ile verilir. Her üye bir oy sahibidir. Oy verecek üyenin oturumda şahsen hazır bulunması şarttır. Hazır bulunmayan üyenin yazı ile veya vekâleten vereceği oy muteber değildir.

OLAĞAN ÜSTÜ TOPLANTI:

Madde 17 — Aşağıda yazılı hallerde Genel Kurul olağan üstü toplantıy açağırılabilir.
a) Sendika üyelerinin en az 1/5 nin yönetim kuruluna sunulacak yazılı teklifleriyle,
b) Denetçiler, muamelâtta gördükleri yolsuzlukları genel kurula acele bildirmek mecburiyetini hissettikleri takdirde bunların talebiyle,
c) İdare cihazının toptan istifası halinde 22. madde gereğince genel kurul 12. maddede yazılı şartlara riayet olunarak ve mucip sebepler zikredilerek olağan üstü toplantıya çağırılır.

TUTANAK VE KARARLAR:

Madde 18 — Genel Kurulun müzakere tutanakları başkan, başkan vekili ve kâtipler tarafından imza edilip saklanır. Sendika üyeleri her zaman sendika merkezinde bu zabıtları ve kararları tetkik etmek ve mütalâa hakkını haizdir.

ANA TÜZÜKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI:

Madde 19 — Genel Kurul toplantısında hazır bulunan üyelerden en az 1/10 nin yazılı önergesi olmadan ana tüzükte değişiklik yapılması üzerine müzakere yapılamaz. Tüzükte değişiklik yapılabilmesi için toplantıda hazır bulunanların en az 3/4 ü nispetinde oy çokluğu lâzımdır. Yapılan değişiklikler mucip sebepleriyle en geç hafta içinde Valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilir.

SENDİKANIN FESHİ:

Madde 20 — Sendika, Medeni Kanunun 70. maddesinde yazıldığı üzere âciz haline düşer veya yönetim kurulunun işbu ana tüzük hükümlerine göre teşkiline imkân kalmazsa kendi kendine münfesih olacağı gibi Genel Kurula alınacak kararla dahi kendini fesh edebilir. Sendikanın kendi kendini fesh edebilmesi kararını verebilmesi için 12. madde gereğince toplanacak Genel Kurul üyelerinin en az 2/3 nün huzuru şarttır. Bu suretle çokluk elde edilmediği takdirde ikinci defa toplanmak için işbu tüzüğün 14. maddesine göre üyeler çağırılır. Bu çağrı üzerine toplanacak üyelerin sayısı ne olursa olsun fesih keyfiyeti görüşülebilir. Ancak bu suretle yapılan toplanma ve görüşme sonunda fesih hakkında kararın mevcut üyelerin 2/3 çokluğu ile verilmesi şarttır.

Sendikanın fesih kararı yönetim kurulu tarafından 5 gün içinde Valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilir. Bu tebliğlere fesih kararının iki örneği iliştirilir. Fesih kararı ile beraber Genel Kurul tarafından bir tasfiye heyeti seçilir. Bu heyet fesh edilen sendikanın menkul ve gayrı menkul mallarını paraya çevirerek mevcut paraya ilâve eder ve bu parayı üyelerin sendikaya verdikleri aidat yekûnu nispetinde üyeler arasında taksim ve tevzi eder.

YÖNETİM KURULU:

Madde 21 — Yönetim Kurulu sendika üyeleri arasında genel kurul toplantısında gizli oy ile ve bir süre için seçilen dokuz asil ve beş yedek üyeden ibaret bir teşekküldür. Bu seçimde en çok oy kazanmış olan ondördü aldıkları oy adedine göre derecelere sıralanır. En çok alandan itibaren başlanarak ilk dokuz kişi asil üye ve onlardan sonra gelen beş'i yedek üye olarak kalır ve ilân edilir.

Yöneti mKurulu aslî üyelerinin birinin vefatı veya istifası halinde yerine yedeklerden en çok oy almış olanı getirilir. Ve her açık vukuunda aynı minval üzerine hareket olunur. Müteaddit yıllar arka arkaya yönetim kuruluna üyeliğine seçilmek caiz olduğu gibi bir defa seçilmeyen üyenin müteakip yıllardan birinde yönetim kuruluna üye seçilmesinde de bir mâni yoktur.

Madde 22 — Yönetim Kurulu aslî üyelerinin toptan istifası halinde genel kurul yeni bir yönetim kurulu seçmek üzere olağan üstü toplantıya çağırılır. Dâvet yönetim kurulu yedek üyeleri tarafından 12. maddeye göre yapılır. Bu takdirde 21. maddeye göre mevcut yedek üyeler aslî üyeler yerine geçip dokuz aslî, beş yedek üyeyi dolduracak sayıda üye için seçim yapılır. Yönetim kurulu aslî üyelerinin yedeklerle beraber toptan istifası halinde genel kurul, denetçiler, bunların imtina istifası halinde haysiyet divanı tarafından ve bütü nidare cihazının istifası halinde sendika üyelerinden beş kişi tarafından 12. madde gereğince olağan üstü toplantıya çağrılır. Genel kurul toplanıp yeni yönetim kurulunu seçinceye kadar mallarını idare etmek ve menfaatlerni korumak için bu beş kişi tarafından medenî kanunun 337. maddesi gereğince kayyum sıfatını haiz bir veya birkaç tayin edebilmek üzere mahallî Sulh Yargıçlığına baş vurulur. Genel kurulun olağan üstü toplantısında seçilen yeni yönetim kurulu sendikanın idaresini ve mallarını bu kayyumlardan devr alır.

Madde 23 — Yönetim kurulu kendi gün içinde Valiliğe ve Çalışma başkan vekili, bir kâtip, bir sayman ve bir veznedar seçerek ve seçilen kimseler adları, soyadları, işleri, ev ve iş adresleri seçimden sonraki yedi gün içinde Valilğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilir. Bu kimselere sıfatlarını gösterir birer hüviyet varakası verilir.

Madde 24 — Sendikayı ancak yönetim kurulu başkanı veya toplu olarak yönetim kurulu kendisi temsil edebilir. Yönetim kurulu kendi azasından bir veya bir kaçına temsil yetkisi verebilir.

YÖNETİM KURULUNUN YETKİ VE GÖREVLERİ:

Madde 25 — Yönetim kurulu, sendikanın işlerini Cemiyetler Kanununun ve 5018 sayılı işçi ve işveren sendikaları birlikleri hakkındaki kanun hükümleri dairesinde yürütmekle mükellef olup aşağıda yazılı görev ve yetkileri vardır.
a) Sendikayı devlet daireleri, işverenler ve diğer bilûmum özel ve tüzel kişiler nezdinde temsil etmek.
b) İşbu ana tüzüğün 7. maddesinde yazılı teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak,
c) İş kanununu gereğince iş yerlerinde seçilecek işçi mümessilleri ve bilûmum işçi temsilciliği seçimleri için sendika namına aday göstermek.
d) Sendikanın memur ve hizmetlilerini kadrolarına göre istihdam etmek ve bunları lüzumunda değiştirmek.
e) Sendika bütçesindeki ödeneklere tahsis olunan yerlerine sarfetmek ve sarfiyattan doğacak bütçe sorumluluğu yönetim kurulu üyeleri olan 9 kişi arasında müştereken ve müteselsilen yüklenmek.
f) Genel kurula arz olunacak bütçeyi, çalışma ve hesap raporlarını hazırlamak.
g) Sayımlı üyenin en az üç ayda bir hazırlıyacağı hesap raporlarını gözden geçirmek, denetçilere incelettirmek ve onaylamak.
h) 30. maddede yazılı defterleri muntazaman tutmak, muhaberatı idare ve dosyalarını tertip etmek.
i) Sendika mensuplarının kendi aralarında ve sendika ile iş verenler arasında karşılıklı danışma, saygı ve sevgiyi sağlıyacak ve sendika içinde inzibat temn edecek kararları vermek.
k) İşbu ana tüzük hükümlerinin ne suretle uygulanacağını gösterir talimatnameler hazırlamak.
l) Sendikaya mensup üyeler veya sendika ile işverenler arasında çıkmış olan ihtilâflarda tarafları uzlaştırmaya çalışmak ve üyeler arasında çıkan ihtilâflarda bu teşebbüs faide vermediği takdirde haysiyet divanını toplayıp işi bir karara bağlamak üzere bu divana havale etmek.
m) Sendika üyeleri ile başka sendikalara bağlı işçiler arasında çıkmış olan ihtilâfları bunların bağlı bulundukları sendikaların yönetim kurulları ile temas tesis edip ihtilâfı gidermeye çalışmak.
n) Genel kurulu ve haysiyet divanını işbu tüzükte yazılı hükümler dairesinde toplantıya çağırmak.
o) Üyelerin verecekleri aidatı muntazaman toplamak ve diğer kaynaklardan gelecek gelirlerin tahsiline itina etmek .
(Üye aidatı ayda 50 kuruştur.)

YÖNETİM KURULUNUN ÇALIŞMA TARZI:

Madde 26 — Yönetim kurulu 15 günde bir sendika idarehanesinde toplanarak gündemdeki konuları görüşüp karara bağlar. Sendika idarehanesine resmî tatil günlerinden gay

(Devamı 4 üncü sa: de)

rı her gün muayyen saatlerde yönetim kurulu üyelerinden en az bir kişi müracaatları kabul etmek üzere hazır bulunur. Ve bu saatler sendika idare merkezinin kapısında yazılı bulundurulur. Yönetim kurulunun kararlarından ve bu kararlarda imzası bulunanlar sorumludur.

Madde 27 — Hastalık ve sair gibi mecburi haller müstesna yönetim kurulunun arka arkaya iki toplantısına gelmeyen üyeye başkan tarafından yazılı bir bildirim yapılır. Üye buna rağmen yine toplantılara gelmezse yönetim kurulundan çekilmiş sayılarak yerine 21. madde hükümlerince yedeklerden biri getirilir.

Madde 28 — Sendika başkanı her yerde ve her hususta sendikanın temsilcisidir. Hastalık veya özürü halinde bu süre içinde başkanlık vazifelerini başkan vekili yapar. Sendika mühürü başkanda durur. Başkan vekili tarafından muamelâtın idaresi gerektiği zaman buna verilir. Mühür ancak elinde bulunduğu kimsenin imzasını da havi bulduğu takdirde muteberdir.

Madde 29 — Yönetim kurulu meslekî ve idarî herhangi bir işin incelenmesi için bilgisinden ve tecrübesinden faide bulduğu kimseleri danışma maksadile toplantısına çağırabilir. Bu zatlar kararda oy sahibi değildirler.

DEFTERLER:

Madde 30 — Yönetim kurulu tarafından aşağıda yazılı defterler tutulur:

a) Aza defteri: Sendikaya girenlerin hüviyetleri tarihleri, aylık veya yıllık para taahhütleri bu deftere yazılır.

b) Karar defteri: Yönetim kurulunun kararları, tarih ve numara sırası ile bu deftere yazılır ve kararların altı üyelerin imzalarile tasdik olunur.

c) Gelen ve giden evrak defteri: Gelen ve gönderilen evrak tarih ve numara sırası ile bu deftere kayıt ve gelen evrakın asılları ile gönderilen evrakın müsveddeleri bu tarih ve numaralar altında dosyalarında hıfzolunur.

d) Demirbaş defteri: Sendikaya ait bütün menkul ve gayrı menkul eşya bu deftere kaydolunur.

e) Varidat ve sarfiyat defteri: Sendika namına alınan bütün paraların alındıkları ve sarf olunan paraların verildikleri yerler sarih olarak bu defterde gösterilir. Ve varidat makbuzlarile sarfiyatın müsbit evrakı saklanır.

f) Sendikanın bütün nakit parası bu deftere kayıt olunur. (Kasa defteri). Ve alınıp verildiği muntazaman yazılır.

g) Dip koçanlı makbuzlar: Sendika bütün varidatını dip koçanlı ve sıra numaralı makbuz mukabilinde alır. Müsamereler hasılatı ile isimsiz gönderilen bağışlar varidat defterine meşruhat gösterilerek kayıt olunur.

h) Bilânço ve hesabı kat'i.

SAYMANIN GÖREVLERİ:

Madde 31 — Sayman üye mevzuata uygun usullerle işbu tüzüğün ve yönetim kurulunun vermiş olduğu yetkilerle hesap işlerinin düzgün olarak yürümseine nezaret eder. Ve sendikaya ayrı bir muhasebeci tutuluncaya kadar bunları bizzat temin ile sarfiyatın bütçe dairesinde cereyanını sağlar. Aylık nizamlarla yıllık bilânçoların ve bütçe tasarısının hazırlanması saymana aittir. Bunları yönetim kurulunun tetkik ve tesvibine arzeder. Bütün masraf emirlerile her türlü ödenek makbuzlarını başkanla birlikte imza eder.

VEZNEDARIN GÖREVLERİ:

Madde 32 — Veznedar sendikaya ait tahsilâtı takip ile 100 liradan fazla parayı sendika namına önceden yönetim kurulunca kararlaştırılmış millî bankalardan birinde açılmış olan hesaba yatırır, saymanla beraber gelir ve giderlerin muntazaman defterlere kaydını takip ve temin eder. Bankadaki para başkan veya vekili, sayman ve veznedarın müşterek imzaları ile çekilir.

DENETİM KURULU:

Madde 33 — Denetim kurulunun bütün muamelâtını ve tahsilâtı ve sarfiyatın bütçeye uygun yapılıp yapıldığını denetlemek üzere 2. Maddenin (f) fıkrası gereğince genel kurul tarafından her çalışma yılı için üç kişilik bir denetim kurulu ile iki yedek seçilir. Denetçiler her zaman dosyalar, defterler müsbit evrak ve dip koçanları üzerinde incelemeler yapmak ve kasa mevcudunu saymak yetkisini haiz bulunur. Yönetim kurulu, sayman, veznedar ve sendika memurları denetcilere her cihetten kolaylık göstermek ve istedikleri vesikaları, evrak ve defterleri ihzar etmekle mükelleftirler.

Madde 34 — Denetim kurulu, yaptığı murakabeler ve incelemeler sırasında cemiyetin para muamelâtında yolsuzluk veya suiistimal gördüğü takdirde keyfiyeti yönetim kuruluna bildirir. Ve tahkikatı derinleştirmek üzere muamelâtında yolsuzluk görülen kimselerin muvakkaten işten uzaklaştırılmasını ister. Yönetim kurulu buna muvaffakat etmediği veya işten el çektirilen kimsenin suiistimal meydana çıktığı halde hakkında tahkikat yapılmaktan çekinildiği takdirde denetçiler haysiyet divanını toplantıya çağırırlar. Denetim kurulu ile haysiyet divanının bir arada yapacağı toplantıda verilecek kararlarla gerekirse 17. madde mucibince genel kurul olağan üstü toplantıya çağırılır. Ve burada durum denetçiler tarafından açıklanarak yapılacak muamele hakkında genel kuruldan bir karar istenilir.

HAYSİYET DİVANI:

Madde 35 — Sendika üyelerinin şahıslarına ve gerek kendi aralarında gerkse üye ile sendika arasındaki karşılıklı münasebetlere dair bu tüzükte yazılı hükümleri tatbikinde ve denetim kurulu ile yönetim kurulu arasında zuhur edecek ihtilâflarda bir danışma ve karar merci olan genel kurul tarafından II. maddenin (f) fıkrası gereğince her çalışma yılı için beş asil, üç yedek azadan ibaret bir haysiyet divanı seçilir.

Madde 36 — Haysiyet divanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bir üyenin sendikaya kabülü hakkında tereddüt hasıl olduğu zaman 4. maddede yazılı şartların bahis konusu olan üye hakkında mevcut olup olmadığına dair karar vermek.

b) Üyelere 37. maddeye göre ihtar ve çıkarma cezası vermek.

c) 25. maddenin (i), (k) (1) ve (m) fıkralarında yazılı işlerin ifasında yönetim kurulu ile işbirliği yapmak.

d) 22 ve 34. maddede yazılı hallerin vukuunda genel kurulu olağan üstü toplantıya çağırmak.

DİSİPLİN HÜKÜMLERİ:

Madde 37 — Bu tüzük ile buna bağlı talimatname hükümlerine riayet etmediğinden dolayı haklarında şikâyet vaki olan veya böyle hareketleri tesbit edilen üyelerin durumu yönetim kurulunda incelenir ve kendisine nasihat veya ihtarda bulunulur. Fiillerinde direnen üyeler hakkında bir karar vermek üzere haysyet divanına havale olunur. Haysiyet divanı toplanır. üye divana celbolunur dinlenilir ve icabında bilirkişileri, ile reyine müracaat olunarak son karara varılır. Bu kararı da dinlemiyen üyenin sendikadan çıkarılmasına haysiyet divanınca karar verilir. Çıkarma işleri yönetim kurulu tarafından icra olunur ve keyfiyet Çalışma Müdürlüğüne bildirilir.

SENDİKA TEMSİLCİLERİ:

Madde 38 — Üye aidatını toplamak ve üyelerle kurulu arasında irtibat temin etmek maksadile sendika temsilcileri bulunur. Yönetim kurulu sendika temsilcilerinin arasından seçer ve lüzumunda değiştirilir.

SENDİKA MEMURLARI:

Madde 39 — Sendikanın işleri genişleyip te bu tüzükte yazılı hükümlerin yerine getirilmesi yukarıdaki maddelerde sıfat ve görevleri belirtilen sendika teşklâtının gücü dışına çıktığı zaman sendika tarafından işin gerektiği sayıda memur ve hizmetliler, kullanılabilir. Memur ve hizmetliler yönetim kurulu tarafından tayin olunur ve hizmetten çıkarılır.

MÜŞTEREK HÜKÜMLER:

Madde 40 — Denetim kurulu veya haysiyet divanı üyelerinden biri istifa eder, ölür veya çıkarılırsa yerine yedeklerden en çok oy almış olanı geçer.

Madde 41 — Bir üye yönetim ve denetim kurullarile haysiyet divanında, hepsinde veya ikisinde birden vazife alamaz.

MALİ HÜKÜMLER:

Madde 42 — Sendikanın geliri, üyelerden işbu tüzüğü ek talimatnameye göre yılda 120 lirayı geçmemek üzere alınacak aidat, bankada yatan paraların veya tahvillerin faizleri, kooperatif veya müsamere gelirler, sendikaya karşı sevgi gösteren hayırsever kimselerin ve makamların yapacağı bağışlar kanunlara göre gelir kayıt olunabilecek diğer tahsilâttan ibarettir. Her nevi tahsilât karşılığı sendikanın mühürü başkan veya vekilinin imzasını taşıyan dip koçanlı ve sıra numaralı makbuz verilmesi şarttır.

Madde 43 — Her nevi sarfiyat bütçe dahilinde yapılır. Bütçe harici yapılan sarfiyattan yönetim kurulu müştereken ve müteselsilen mes'uldür.

SENDİKANIN TALİMATNAMESİ:

Madde 44 — İşbu tüzükte belirtilen amaçlara varmak, sendikaya düşen görevleri hakkile yapabilmek ve sendika teşkilât ve mensuplarının yetkilerini, görevlerini çalışma yollarını ve karşılıklı münasebetlerini, cereyan tarzını tesbit etmek üzere İstanbul Aydınlatma ve Isıtma İşçiliğinin hususiyetlerini göz önünde tutan bir talimatname hazırlayarak genel kurul toplantısında görüşülür ve kabul edilir. Bu talimatnameden yeter sayıda bastırılarak sendika teşkilâtı mensuplarına verilir. Ve üyelerin tetkikine hazır bulundurulur. Sendika üyeleri bu talimatname hükümlerine aynen bu tüzükte yazılı hükümler gibi riayet etmek mecburiyetindedirler.

SENDİKA KURUCULARI:

Madde 45 — İrfan Özeken T. C. Elektrikçi Unkapanı Kasap Demirhan Mah. Şeref S. No. 1/1

Süleyman Kavak T. C. Elektrikçi Alibeyköy İskele C. No. 5

Refik Ürer T. C. Elektrikçi Elek. Fab. Aile Pavyonu.

Mahmut Ercanlı T. C. Elektrikçi

M. Ali Acet T. C. Tesviyeci Elek. Elek. Fab. Aile Pavyonu.

Mustafa Kumruri T. C. Tesviyeci Eyüp Oya Emini Tekkeci S. No. 18

Alâattin Tüfeklier T. C. Tornacı Rami Çuma Mah. Bağlar C. No. 80

Mehmet Pakkan T. C. Kazan tamircisi Eyüp Kurukavak Terazimaslak Çık. No. 2

İsmail Kanıbelli T. C. Tesviyeci Sütlüce Karaağaç Paz. yeri karşısı bila No.

Ragıp Şevkioğlu T. C. Kaynakçı Rami Yeni Mah. Numan Ef. S. No. 21

Ahmet Münir Sangur T. C. Kömür nakliyesi Eyüp İslâm bey cad. No. 52

GEÇİCİ MADDE:

İlk kongre toplanıp idare heyeti seçilinceye kadar kurucular arasında tüzüğün 23. maddesinde gösterildiği gibi bir başkan, bir başkan vekili, bir kâtip, bir muhasip, bir veznedar seçerler. Bunlar da aynen idare heyetindeki benzerlerinin yetki ve görevlerine haizdirler.

İşçi Sigortaları Kurulu toplandı

verenlerin vermesini istemektedirler. Buna imkân olmazsa işçinin verdiği yüzde 4 pirimin yüzde ikisine devletin ortak olmasını bu suretle zor durumda olan işçinin ıztırabının hafifletilmesini istemektedirler. Meselâ: «Belçikada işçi sigorta pirimlerinin yüzde beşini işveren, yüzde üçünü işçi verir.» Bazı memleketlerde işçi sigorta pirimlerine devlet te yardım etmektedir.»

4 — 40 ncı maddenin çok yersiz ve isabetsiz bir madde olduğu bilhassa eski ve emektar işçilerin büyük haksızlığa uğradığını binaenaleyh eski işçilerin tazminat haklarının işveren tarafından sigortaya ödenmesi ve bu suretle tekaüt olanın emeğinin karşılığını almasını, buna imkân olmazsa 1.4.950 tarihine kadar eski ve emektar işçilerin tazminat haklarının tanınarak kendilerine ödenmesi çok âdil bir hareket olur.

5 — 60 yaşına gelmiş işçi arkadaşın 200 gün pirim vermekle otomatikman tekaüt edileceğine nazaran alacağı 33 lira bu günkü iktisadî şartlara göre bir hiç mesabesindedir.

6 — Kız ve kadın işçilerin çalışma gücü 60 yaşına kadar yeteceğine ve bu yaşa kadar çalışmasına imkân yoktur.

7 — Kız ve kadın işçilerin işten ayrılmak zorunda kaldıkları zaman kaç sene çalışmış olursa olsun tahdide tâbi tutulmaması yerinde olur.

8 — İşçinin yalnız fabrika ve atölyelerde değil, işe gelir veya giderken de kazaya uğradığı takdirde de sigortalı addedilmesi lüzumu yerinde olmakla beraber, ayrıca işlerin nev'ine göre, meselâ; ağır sanayide, tehlikeli işlerde ve hafif sanayide çalışanların sınıflandırarak bir insan vücudünün tahammülünün hesab edilmesi adilâne bir hareket olur.

10 — Ağır işlerde çalışanlardan pirim farkı alınmaması.

11 — İşsizlik mülkiyet sigortalarının bir an evvel çıkarılması.

ması......

12 — Bugünkü kazaya uğrayarak malûliyete ayrılan işçilerin çok az ödenek aldıklarının gözönüne alınması.

Umumî istekler:

1 — İş yerleri dahilî talimatnamelerinin tadili ile tatbiki.

2 — Asgarî ücret tarifesinin bir an evvel tatbik mevkiine konması.

3 — Paralı hafta tatili kanununun çıkarılması ve resmî bayram günlerinde ücretlerin verilmesi.

4 — Ecnebi tabiyetindeki çalışmamaları emri çıktığı halde halen bir çok yerlerde ecnebi tebalıların idare edilerek çalıştırıldıkları görülmektedir. Hattâ yalnız garsonluk değil, diğer diğer işyerlerindeki çalışan ecnebi tebalıların işlerine nihayet verilmesi isabetli olur.

5 — Beynelmilel çalışma konferansına giden Türk işçi delege adedinin beşe iblâğını istemekte bütün sendikalar müttefiktir.

FİYASKOLU BİR TOPLANTI

receği grev hakkını kullanmamız için çok paraya ihtiyaç vardır. Bizler, parça parça, gruplar halinde cansız bir halde birbirimizle uğraşırken bu haktan istifade edemeyiz. Onun için bütün mensucat işçilerinin bir araya toplanması lâzımdır. Otuz beş bin işçinin vereceği aidat üç beş sene sonra bankada birikecek ve biz işverenden zam istediğimiz, yahut herhangi bir meselede anlaşamadığımız zaman greve lüzum görürsek, boş kaldığımız günler, sendikaya verdiğimiz aidattan yardım göreceğiz.»

Müteakiben işçilerden Nazif Kızıltuğ da mensucat işçilerinin birleşmesi üzerine durmuş, sabık Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirerin sendikaların mahiyeti hakkındaki bir sözünü bahis mevzuu ederek kanunî mevzuata göre bugünkü sendikaların ancak birer yardımlaşma sandığı halinde bırakılmak istendiğini istemiştir.

Heyecanlı bir ifade ile konuşan Mustafa Ünal, şimdiye kadar Çalışma Bakanlığına getirilen şahıslar üzerinde teker teker durmuş ve işçilere ne gibi yardımları dokunup dokunmadığını tetkik etmiş ve işçiye faydalı olmıyan bazı eski Bakanların adlarının «işçi kara defterinde yazılı» olduğunu söyledikten sonra sözü yeni Çalışma Bakanı Hasan Polatkana getirmiş ve ez cümle şunları söylemiştir:

«— Hasan Polatkan, milletvekili iken ve muhalefet partisine mensupken işçi haklarını müdafaa eden konuşmalar yaptı. İşçiye yararlı kanunların çıkarılmasını istedi. Polatkanın da ismini işçinin kara defterine yazdırıp yazdırmaması kendi elindedir.»

Bilâhare işçilerden Hasan Tufan, Şükrü Baturay, Halil Çiftaş, Celâl Beyaz, Hayri Aydost, Sabri Tığlı, Veysel Güven, Ömer Çetinkaya ve diğer işçiler de konuşmalar yapmış aynı mevzular üzerinde durmuştur.

Bundan sonra «İstanbul işçi sendikaları birliği başkanı Zühtü Tetey, de söz almak istemiş, fakat toplantının havasını unutulan Mehmet Güler nedense Zühtü Tetey'in konuşmasına taraftar olamamış. Hazır bulunanların reyine müracaat etmiştir. Nihayet Zühtü Tetey'e söz verilmiştir.

Zühütü Tetey Birliği hakkındaki isnatlara cevabı lüzumsuz bulduğunu belirterek sendika birliklerinin birleşmesi lüzumuna kani olduğunu söylemiş ve bu yoldaki çalışmalara tarafdar bulunduğunu tekrarlamıştır.

Mensucat işçileri sendikasının tertipledği bu toplantı, mana ve mahiyetini kaybetmiş, ağza gelenin söylenmesi, sağa sola çamur atılması şeklinde devam edip gitmiştir.

ZAYİ

Edebiyat Fakültesinden aldığım şebkemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

3788

Melâhat Yalgın